

Kontaktperson:
Henrik Götesson
Tfn: 08-39 91 49
henrik.gotesson@srf.nu

Justitiedepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar gällande betänkandet Förstärkt skydd för väljarna vid röstmottagningen“ (Ju2021/00355)

Synskadades Riksförbund, SRF, är landets främsta företrädare för personer som har en synnedbjudning eller som är blinda. Vi lämnar härmed vårt remissyttrande på delbetänkandet Ett stärkt skydd för väljare vid röstmottagning (SOU 2021:7). Vi avgränsar remissvaret till utredningens avsnitt rörande biträde åt väljare vid röstning och tystnadsplikt för privatpersoner som hjälper en väljare vid röstning (sid. 85 ff). Vi tillstyrker båda dessa förslag.

Dessutom lämnar vi ett yrkande som gäller förtydligande kring att kunna skriva ett partinamn och ett namn på en person med punktskrift på en blank valsedel.

7.6.3 Biträde åt väljare vid röstning (sid. 85 ff)

Synskadades Riksförbund ser i huvudsak fördelar med förslaget om att en röstmottagare ska finnas med bakom valskärmen om en väljare får hjälp att göra i ordning sina röster av någon annan person.

Utöver de argument gällande otillbörlig påverkan och motverkande av gruppröstning som utredningen anför vill Synskadades Riksförbund också framföra att det minimerar risken för att den som hjälper väljaren gör ett annat val än det väljaren

önskar. En blind eller gravt synskadad väljare har idag i praktiken ingen möjlighet att kontrollera vilket val en medhjälpare faktiskt gör.

Utredningens förslag innebär dock att en väljare i behov av hjälp vid röstning måste röja sin valhemlighet för två personer istället för en person som det är i dag. Det försvagar valhemligheten. Synskadades Riksförbund anser ändå att fördelarna överväger. Det kommer alltid att finnas väljare med synnedsättning som behöver hjälp för att kunna rösta. Därför tillstyrker Synskadades Riksförbund utredningens förslag.

Samtidigt vill vi framhålla att det inte löser grundproblemen. Förändringar behövs också för att blinda och gravt synskadade ska kunna rösta helt självständigt och slippa avslöja valhemligheten för någon. Vi är medvetna om att den frågan kommer att behandlas i kommande betänkande. Vi vill dock lyfta fram en delösning som bör behandlas redan nu.

Röstning med punktskrift på blank valsedel

Eftersom SOU 2021:7 berör förändringar i lagen, som ska kunna vara i kraft redan till valet 2022, vill Synskadades Riksförbund redan här lägga yrkande som rör användandet av punktskrift vid röstning. Utöver nuvarande lösning där väljare kan beställa ett material med partivalsedlar i punktskriftsmärkta kuvert skulle det vara fullt möjligt för den som behärskar punktskrift att även personrösta genom att använda punktskrift. Personen kan till exempel välja att i punktskrift skriva ett partinamn och ett kandidatnamn på en blank valsedel med hjälp av hjälpmedel som personen ändå använder i sin vardag och sedan bege sig till vallokalen eller förtidsröstningslokalen för att lägga sin röst.

Röstning på detta vis har de facto redan förekommit. I avsaknad av nationella riktlinjer har det i sådana fall varit upp till berörd länsstyrelse att avgöra om rösten ska uttydas och räknas. Det innebär att den som använt punktskrift i röstningen inte säkert kunnat veta om rösten kommer att räknas eller inte. Synskadades Riksförbund anser att det är synnerligen otillfredsställande.

Punktskriften är ett internationellt erkänt läs och skrivsystem.

Yrkande

Synskadades Riksförbund yrkar att det i lagstiftningen tydliggörs att i det fall en väljare väljer att ange partinamn och kandidatnamn i punktskrift, ska sådana valsedlar uttydas och räknas precis som andra valsedlar. Detta förtydligande vill vi ska ingå i de förändringar som träder i kraft inför valet 2022.

Det finns en diskussion om i vilken mån valhemligheten kan bevaras för en person som använder punktskrift på valsedeln. Det hänger bland annat samman med att punktskrift är mycket ovanligt och att valfunktionärer, särskilt i mindre distrikt, skulle kunna gissa sig till vem som har avlagt en sådan röst. Det bör dock vara upp till den enskilde väljaren att avgöra om han eller hon ändå vill avlägga sin röst i punktskrift. Dvs. att göra bedömningen av vad som är bäst: att helt avstå från personval, att säkert avslöja sin valhemlighet i personvalet genom att ta hjälp av minst en annan person eller att eventuellt öppna för gissningar från rösträknare genom att punktskriftsrösta. I detta sammanhang vill vi framhålla att röstmottagarna omfattas av tystnadsplikt. Synskadades Riksförbund anser därför att det inte finns några vägande skäl mot att tydliggöra att rösten ska uttydas och räknas i det fall den angetts i punktskrift.

[7.6.4 Tystnadsplikt för privatpersoner som hjälper en väljare att rösta \(sid. 87 f\)](#)

Synskadades Riksförbund har inga invändningar mot förslaget. Däremot har vi svårt att se hur det ska kunna kontrolleras att tystnadspliktskravet följs.

Med vänliga hälsningar

SYNSKADADES RIKSFÖRBUND

Per Wictorsson

Intressepolitiskchef